

Mail til deltagere ang. dialogmøde for BUU og skolebestyrelse 22. maj

Kære deltager ved dialogmøde for BUU og skolebestyrelse 22. maj

Tak for jeres aktive deltagelse i dialogerne på mødet.

I mailen her finder I en kort opsamling fra hver workshop samt PP-oplægget.

Næste dialogmøde finder sted d. 16. november kl. 17-19. Tema og sted følger.

Kommunikation om børn i udsatte positioner:

Når det lykkes at lave en god kommunikation er følgende tilstede:

- skoleledelsen/lærere fra 0. klasse er meget tydelige på, hvordan man på skolen og skole-forældre imellem taler om det, der bøvler
- Når forældre til børn med diagnoser tør stille sig op og fortælle om, hvilken betydning diagnosen har for barnets adfærd – her oplever de øvrige forældre at få en bedre forståelse for barnet og er bedre i stand til at tale med egne børn om, at når "Peter" slår så er det fordi..... Det virker også når Kontaktforældrene tager teten på fx at indkalde til et teamsmøde med alle drengeforældrene for at tale en episode igennem.
- Der hvor der er tale om ressourcervage forældre til børn med udsathed, virker det godt, hvis skolen/læreren med samtykke fra forældrene fortæller de øvrige forældre om "Peters" adfærd eller har en repræsentant fra foreningen for autisme, der fortæller om diagnosen på et forældremøde
- Det virker derimod ikke godt, når børne fortæller derhjemme, at "Peter" slår, men at skolen siger, at de ikke kan udtale sig om det pga, tavshedspligt
- Budskabet var, at skolen skal skubbe på, at det bliver muligt at tale om bøvlet, så det er fællesskabet, der kan være med til at bære/løse problemet og ikke den enkelte forælder, barn eller lærer
- Der blev også talt om, at den massekommunikation, som skoler laver til forældre, måske skal tilpasses, så den også tager højde for ressourcervage forældre

Digital dannelse

Pointer og udsagn fra drøftelserne:

- Rigtig mange skoler er i gang med drøfte retningslinjer for skærm og mobiltelefoner
- Skolerne har forskellige tilgange. Nogle steder er det skolebestyrelsen og andre steder den enkelte klasse, der beslutter retningslinjer og lign.
- Der er enighed om, at det er nødvendigt med retningslinjer. Drøftelse om: forbud er nødvendigt eller det er vigtigt at de yngste elever tidligt skal have etableret gode vaner.
- Diskussion om nødvendigheden af fælles retningslinjer fra BUU
- Enighed om, at forældrene spiller en vigtig rolle i at understøtte skolens arbejde med digital dannelse

Senere mødetid

- Generelt positiv stemning omkring senere mødetid
- Drøftelser om, hvor lidt der er nok for at give en effekt? Er en halv time nok? Og hvad hvis man kun gør det nogle dage?
- Kan det være årstidsbestemt, fx om vinteren?
- Bekymringen er sene eftermiddage, og der er derfor et stort ønske om kortere skoledage, fx 9-15 (Det var indtrykket, at ønsket er generelt, og ikke kun i sammenhæng med senere mødetider). Bekymring for at senere fri bare skubber "problemerne"
- Det må ikke udhule de gode fritidstilbud og klubtilbud. Og det må ikke gå ud over børnenes mulighed for fritidsaktiviteter
- Uklarhed om hvad skolen selv kan bestemme og regulere. Det er opfattelsen, at det er politikerne i KK, der har bestemt timetallet og derfor dem, der skal ændre det.
- Forældre har også et ansvar – aftenrutiner m.m.

- Også behov for fokus på, hvad der giver en god søvn (kvaliteten af søvnen)
- Forslag om "fleksibel" halv time om morgenen til rolig start, morgenmad, læsning, mindfulness
- De praktiske forhold må ikke være det, der bremser senere mødetid
- OBS på at ikke alle børn er trætte om morgenen
- Ønske fra en politiker om at følge nogle skoler med senere mødetid og se, om/hvad der virker.

Erfaringer i KK:

- Christianshavns Skole indfører senere mødetid i udskolingen fra næste skoleår (vist nok 1/2 time to gange om ugen)
- Utterslev Skole har tidligere haft mødetid kl. 10 om mandagen i udskolingen, hvor lærerne så havde fællesmøder mm. Det huskes som en win-win for både lærere og elever, men uklarhed om hvorfor det stoppede (måske corona?). Skolebestyrelsesrepræsentant vil tage det op igen.

Lektier:

- Når vi taler om lektier, er der behov for at definere begrebet – hvad taler vi om?
- Lektier bør altid differentieres - de fagligt stærke skal føle sig udfordret og der skal skabes rammer for, at de fagligt mindre stærke kan følge med
- Ved brug af lektier kan man løse opgaver, man ikke kan i skolen – enten pga. manglende tid eller rammerne i skolen fx larm
- Det er vigtigt med feedback – også på lektier
- Hvad kan man som skolebestyrelse? fx udarbejde princip for typen samt mængden af lektier (læs mere om skolebestyrelsens arbejde med principper her: [Skolebestyrelser i københavnske folkeskoler | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#))
- Erfaringer med lektiefri skole: fx Gasværkvejens skole

Karakterer og anden bedømmelse – hvordan undgår vi, at det skaber præstationspres?

1. *workshop (én deltager)*

- Præstationspresset er ikke problemet – individualiseringen er.
- Stærkere fællesskaber er vejen frem
- Karakterer er vigtige
- Alle skal have en stejl læringskurve
- Svesken på disken – vi kan lige så godt lære det fra barnsben, at vi resten af livet vil blive bedømt.

2. *Workshop. (syv deltagere)*

- Progression – alle skal have en stejl læringskurve
- Forældre, som på facebook glade fortæller om deres børns flotte karakterer kan bidrage til at øge presset
- Vi politikere skal nok holde os tilbage m.h.t. detailstyring
- Måske skulle man bruge erfaringerne fra corona, hvor der var få prøvefag, og hvor den bedste karakter (standpunkts- eller prøvekarakter) blev overført.
- Skolebestyrelserne skal være opmærksomme på mulighederne m.h.t. at kunne fastsætte principper, og her kan øget videndeling mellem skolebestyrelserne være godt.

Med venlig hilsen

Amanda Skovgård Olsen
 Specialkonsulent
 Skole, BUFX, Åben Skole og IT

KØBENHAVNS KOMMUNE
 Børne- og Ungdomsforvaltningen
 Fagligt Center

Gyldenløvesgade 15, 5. sal, HNG
 1600 København V

Kommunikation om børn i udsatte positioner

- hvordan kommunikerer vi konstruktivt med fokus på både den enkelte elev og fællesskabet?

Dialogmøde 22. maj 2023

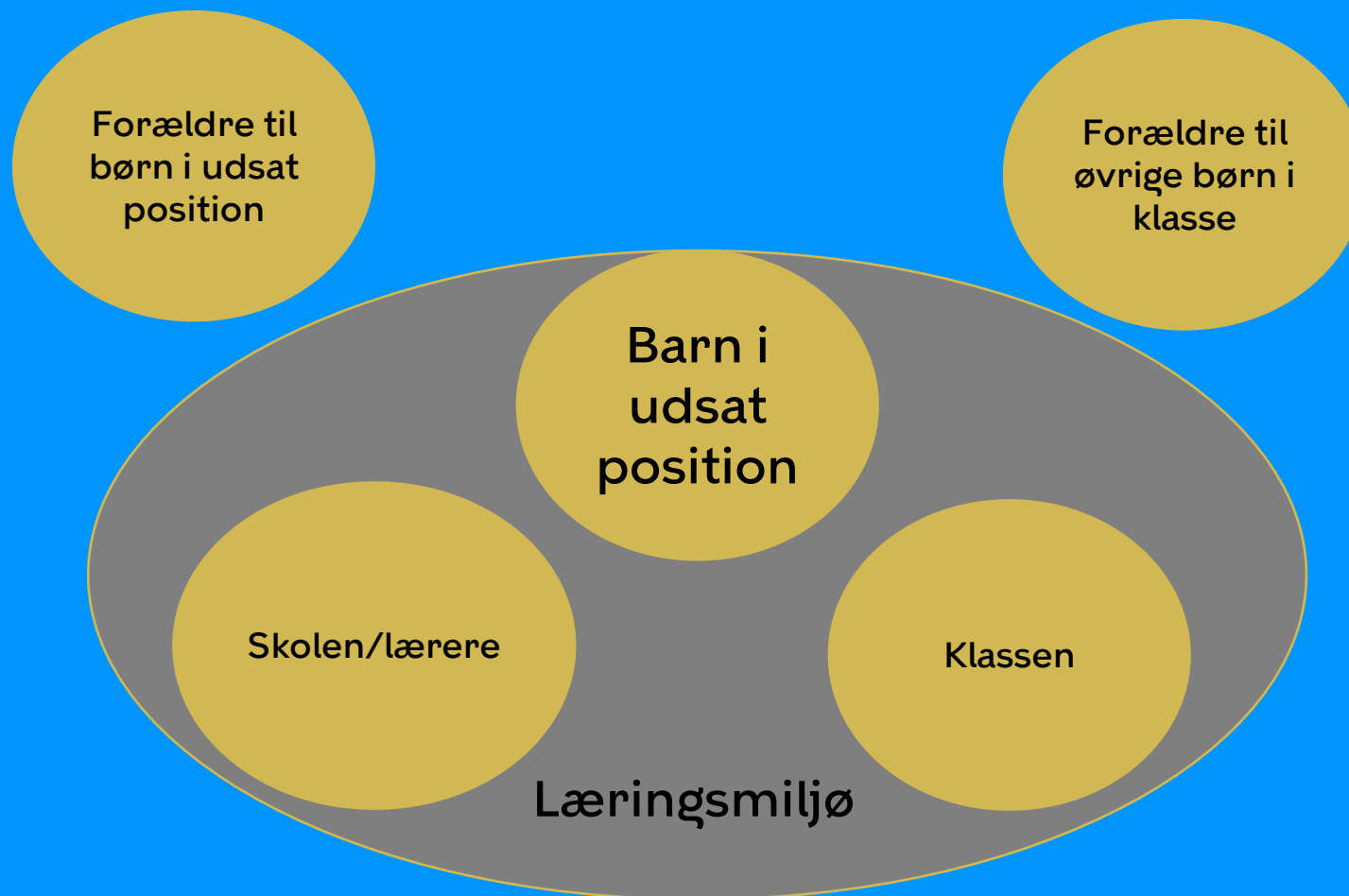

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse eller børn, der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet. At være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt.

Hvert tredje barn med særlige behov har sjældent eller aldrig lyst til at komme i skole. De oplever i højere grad end andre børn, at de ikke lykkes fagligt i skolen, og flere er bange for at blive til grin i deres klasse.

Børns Vilkår marts 2022

Kommunikation om børn i udsatte positioner

Det grænseløse forældreskab

- Arenaer som før var børns egne er også blevet forældrenes. Det betyder at forældre forventes at være med i alt og konstant kræver det af sig selv.
- Forventningerne om et involveret og intensiveret forældreskab kommer mange steder fra. Og kan for nogen resultere i grænseløse forsøg på at lægge alt til rette for at barnet kan udvikle sig optimalt og nå sit potentiale som menneske. Og betyder for mange, at store dele af deres identitet konstrueres rundt om forældreskabet.
- Akselvoll, M.Ø: (2022): Det grænseløse forældreskab. Dansk Psykologisk Forlag.

Krav til forældreinvolvering

- "At søge at forstå involvering fra et forældreperspektiv har således synliggjort de ulige vilkår forældre indgår i skole-hjem-samarbejdet på; at mens skolens krav og forventninger om involvering er de samme til alle forældre, har forældre forskellige muligheder for at leve op til dem".
- *Folkeskole, forældre, forskelle Skole-hjem-samarbejde og forældreinvolvering i et forældreperspektiv Akselvoll, Maria Ørskov Publication date: 2016*

Forældre til børn i udsatte positioner

- *“Forældres arbejde bliver til mikropolitiske kampe, når børn har det svært i skolen, som både handler om kampe for at forbedre børnenes hverdag, men også om at blive anerkendt som ‘gode forældre’. Det er et følsomt og slidsomt arbejde for alle forældre. Tumulten og ‘bøvlet’ i familielivet, som opstår og intensiveres, når børn har det svært i skolen, kan mindskes gennem skole-hjem-samarbejdet, når forældre og børn mødes med fleksible og justerbare samspil. Men tumulten kan også forstærkes gennem skole-hjem-samarbejdet, hvis forældre oplever, at de ikke bliver mødt i ligeværdige samspil, og hvor samarbejdet risikerer at stivne i ufleksible samspil.”*

Link til artikel: [Nyt ph.d.-projekt ser på skole-hjem-samarbejde fra et forældreperspektiv | Professionshøjskolen Absalon \(phabsalon.dk\)](#)

Link til ph.d.-afhandlingen: [Det følsomme og slidsomme skole-hjem-\(sam\)arbejde \(ucviden.dk\)](#)

Drøftelse

- **Hvordan skaber skolen betingelser der gør en konstruktiv kommunikation om børn i udsatte positioner mulig:**
 - Forældre og skole imellem?
 - Forældre og forældre imellem ?
 - Børn og børn imellem?

Digital dannelse

- mere end for eller imod skærm!

Dialogmøde 22. maj 2023

Mobilerne ud af skolen?

- Flere forskere/fagfolk/organisationer er pt. ude med forslag om, at få mobilerne ud af skolerne eller i hvert fald sikre restriktivt brug af mobiltelefoner/digitale enheder i skoletiden. Blandt andet med fokus på mobiltelefonernes negative påvirkning af elevernes trivsel, læring, fysiske aktivitet, koncentrationsevne og deltagelse i fællesskabet.
- Flere aktører kommer med et modsvar blandt andet med fokus på digitaliseringens styrker, uddannelse i teknologiforståelse, skolernes selvbestemmelse og vigtigheden i at inddrage eleverne i beslutningerne.

Udfordringer forskningen peger på:

Læring og uddannelse

Fysisk og socialt liv

Grænseoverskridende adfærd

Læring og uddannelse

- Stillesiddende og ensformig didaktik på grund af overdreven brug af digitale læringsplatforme; begrænset fælles leg og bevægelse i frikvartererne på grund af mobilbrug .
- Sociale medier og spil stjæler kostbar tid fra undervisningen og forårsager koncentrationsproblemer

Fysisk og socialt liv

- Søvnmangel som følge af skærmbrug ved sengetid og om natten med problemer med stofskifte, overvægt, stress og depression til følge
- Mistrivselsskabende tilskyndelse til perfektionskultur, usund sammenligning og fear of missing out på sociale medier
- Indskrænkning af livsnødvendige aktiviteter – bevægelse, fysiske fællesskaber, naturoplevelser med mere – som følge af, at 12-18-årige bruger 5,5 timer om dagen på digitale platforme, herunder sociale medier og gaming
- Klassefællesskabet er i hård konkurrence med elevernes mange private forstyrrende dagsordner på skærmene forhindrer
- vigtige træning i at indtræde i social fællesskaber forsvinder, fordi telefonen kan blive et skjul, man gemmer sig bag.

Grænseoverskridende adfærd

- Digitale krænkelser, overgreb, chikane og deling af nøgenbilleder, der kan få svære psykologiske og fysiske konsekvenser
- Adgang til pornoplatforme, selvskadegrupper og lignende, der kan få svære psykologiske og fysiske konsekvenser

Dialog i grupper

Præsentation i grupperne:

- Navn, skolebestyrelse og færdiggør sætningen: Børns digitale dannelse er kendetegnet ved ____

Drøftelse:

- 1) Hvordan kan forældre (bestyrelse) understøtte at eleverne får et trygt digitalt liv i en verden vi voksne næsten ikke kender?
- 2) Hvor stopper skolens rolle/opgave i den digitale dannelse

Senere mødetid **- curling eller** **biologi?**

Dialogmøde 22. maj 2023

Hvorfor taler vi om senere mødetid?

- Teenagere har biologisk en sen udskilning af søvnhormonet melatonin, hvilket gør, at teenagere typisk først kan sove ved 23-tiden eller midnat.
- Unge sover i dag 1 time mindre end for 30 år siden.
- Søvn er essentielt for børn og unges fysiske og mentale udvikling, og søvnmangel udfordrer børns trivsel.
- For lidt søvn øger risiko for bl.a. mistrivsel, koncentrationsbesvær, nedsat skolepræstation, konflikter og udvikling af stress eller depression.

...Med et søvnbehov på 8-10 timer er det svært at få den nødvendige søvn med en mødetid kl. 8.

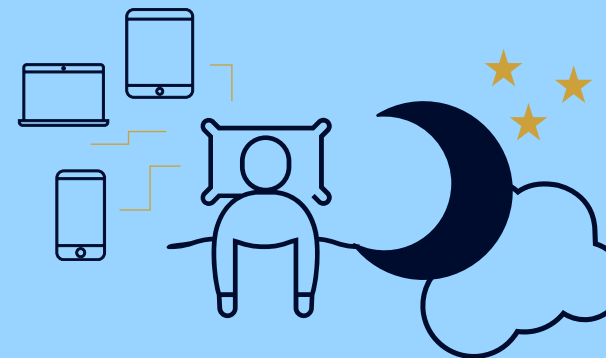

Søvn

44%

i 9. klasse

**Sover mindre end
8 timer op til en skoledag.**

43%

i 9. klasse

**Sover dårligt eller uroligt
mindst én nat om ugen.**

Effekt af senere mødetid?

- Passer bedre til teenageres naturlige døgnrytme.
- Forsøg peger på en positiv virkning på friskhed, trivsel, læring, konflikter, karakterer og fravær.

Men går de unge bare endnu senere i seng?

- Flere undersøgelser peger på at unge, der møder senere, rent faktisk får mere søvn hver nat. De forskyder ikke bare søvnen.
- Kræver måske et samtidigt blik på de faktorer, der særligt påvirker søvnen? Fx skærmbrug og det eleverne "skal nå" i løbet af en dag.
- Holdninger til at det udfordrer at de unges skal lære at stå op og tilpasse sig samfundet.

Hvad siger andre til senere mødetid?

Eleverne (KFE og Ungerådet)

- Positive – en langsom start på dagen er en god start.
- Det må ikke gå ud over muligheden for fritidsaktiviteter og -jobs.

"Det er en god morgen, når jeg har masser af tid og at jeg kommer i skole i god tid og har sovet godt" - Elev i udskoling

Skoleledere i København

- Ser fordele, da mange unge er trætte kl. 8, men er samtidig bekymrede for sene eftermiddagstimer.
- Kalder på flere frihedsgrader til fx færre undervisningstimer.
- Nogle elever har brug for forældrehjælp om morgenen.
- Logistiske udfordringer ift. skema, faglokaler mm.

Spørgsmål til drøftelse

- **Hvilke fordele ser I ved senere mødetid i udskolingene?**
- **Er det skolens ansvar at børn får nok søvn, og er udhvilede når de kommer i skole?**
- **Hvad skal der til for at sikre, at børn og unge får nok søvn, så de trives og er læringsparate?**

Lektier - *færdighedstræning* eller *formålsløst?*

Dialogmøde 22. maj 2023

“Man bliver altid bedre, når man laver sine lektier” citat dreng i 3. klasse

Forsker Annette Søndergaard Gregersen om lektier

"Lektier har ingen væsentlig effekt på læring"

Forskning peger i mange retninger: fra lille gevinst til skadelig effekt på elevernes præstation

Både dansk og international forskning: træningsøvelser og repetition i sig selv øger ikke elevernes læring

Forskning af Annette Søndergaard Gregersen fortsat

- Lektier har en social slagside: når læring bliver til lektier flytter ansvaret hjem til forældrene
- Lektier bidrager kun til gode studievaner, hvis eleven kan se en mening med det de laver
- lektier kan have en betydning, hvis opgaven er motiverende for eleven, fordi den har en undersøgende karakter

Forsker Rune Müller Kristensen om lektier

- Timss-undersøgelsen fra 2019 viser at en 4. klasse, der får lektier for klarer sig bedre end dem der ikke får
- Metastudie fra 2005 viser en sammenhæng mellem tid brugt på lektier og faglig præstation
- Hvis lærerne ikke gør brug af lektier, vil der være et læringspotentiale hos nogle elever, som går tabt

"Gode, differentierede lektier vil have potentiale til at give alle elever en succesoplevelse med skolearbejdet. Og at det ikke kun giver eleverne faglig gevinst, men også øvelse med at prioritere deres tid og arbejde selvstændigt"

De gode lektier

- *eleverne skal forstå målet med lektierne*
- *allerhelst skal lektierne være af undersøgende og reflekterende karakter*
- *vigtigt, at eleven ikke skal være nødsaget til at spørge om hjælp derhjemme*
- *Lektier skal være differentierede*

Spørgsmål

- **Hvordan sikrer vi at lektier skaber læring og trivsel – og hvordan kan skolebestyrelsen understøtte at det sker på skolen?**
- **Hvad skal børn (og forældre) bruge deres fritid på ? Lektier kan både give forældre indblik i barnets skolegang, men samtidig bidrage til konflikt i hjemmet?**
- **Hvis der ingen lektier er, hvordan (og hvem) sikrer så, at tiden bruges på fællesskab og fritidsinteresser frem for Tik Tok?**
- **Skal vi nytænke lektiebegrebet – er der gode erfaringer med de meningsfulde lektier?**

Karakterer og anden bedømmelse

***– hvordan undgår vi, at det skaber
præstationspres***

Dialogmøde 22. maj 2023

Hvad siger lovgivningen om bedømmelse?

1. Obligatoriske prøver og folkeskolens afgangseksamen
2. Uddannelsesparthedsvurdering
3. Optagelseskrav til ungdomsuddannelserne
4. Karakterer skal anvendes på 8. – 10. klassetrin
5. Karakterskalaen (har en logik om normalfordeling af karaktererne 02 – 12)
6. Obligatoriske nationale test og test, som skolerne lokalt vælger at benytte
7. Løbende evaluering og regelmæssig underretning til forældre om barnets udbytte af undervisningen
8. Skolebestyrelsen kan fastsætte principper for anvendelsen af karakterer og anden bedømmelse

Acceleration, præstation, psykologisering

Bredere samfundsmæssige tendenser er blevet indarbejdet i de institutioner og arenaer, unge indgår i, og mange unge har internaliseret dem:

- En lige og hurtig vej gennem uddannelse: Fokus på vækst, international konkurrence og betydningen af veluddannet arbejdskraft. Alle skal have en uddannelse.
- Individualisering: Man har selv ansvaret for at få et godt liv. Stor frihed → stort ansvar → stor skyld
- Optimering: Man skal udnytte sine kompetencer og sin tid og liv optimalt. Fokus på at selvoptimere, altid yde lidt mere – altid en fortsat proces at lykkes.
- Psykologisering: Vi bruger psykologiske begreber til at forstå, lede og styre os selv.

Det giver en "ny udsathed", som rammer bredt og eksisterer sammen med – og på nogle måder – forstærker den "klassiske udsathed" (socioøkonomi).

Vidensgrundlag: Ny udsathed fra CEFU, Ungetrivselsanalyse 2022, Psykiatrifonden 2021, Zetland-artikel med professor Patrick McGorry. OBS: Undersøgelserne i CEFU's projekt om ny udsathed dækker 15-25 år. Antagelse om, at en række af logikkerne også gælder udskolingsalderen...?

Acceleration, præstation, psykologisering

Generelt i samfundet:

- Unge i mistrivsel: Det er vigtigt at blive opfattet som dygtig for at få adgang til attraktive sociale fællesskaber. De skal også præstere hos deres venner (fx være sjov, glad)
- Oplevelse af at skulle præstere på alle arenaer (73 pct: Kun god nok, hvis succes på alle områder)
- Oplevelse af, at succes afhænger af en selv (70 pct.: Kan blive hvad jeg vil, hvis jeg "tager mig sammen")
- Højt tempo i hverdagen, inkl. FOMO
- Kritisk blik på egne følelser (jeg burde være glad...)
- Øget fokus på mistrivsel risikerer at øge mistrivsel, fordi overdrevet indadrettet fokus. Element af sygeliggørelse af almindelige svære følelser.

Kommer til udtryk i uddannelse/skole:

- Idealet for stort set alle unge at klare sig godt i skolen. Vender kritikken indad, hvis det ikke lykkes.
- Unge præges af præstationslogikker:
 - Fokus på karakterer og adgangskrav.
 - Strække sig langt for at leve op til krav, bange for at fejle.
 - Gå under radaren af frygt for at fremstå uvidende.
- Øget fokus på mål og test:
 - Elevernes faglige niveauer monitoreres gennem test. Øgede krav om, hvad man skal nå (folkeskolereform: 9. kl. mål fremrykkes til 8. kl.)

Pointer fra notat om karakterer, læring og motivation udarbejdet af bl.a. Børne- og Undervisningsministeriet

- Flere studier viser, at højtpræsterende elever motiveres af karakterer, men at karakterer kan virke demotiverende på lavere præsterende elever.
- Hyppig brug af karakterer i uddannelserne kan i kombination med den store betydning, som karakterer tillægges, fremme en uhensigtsmæssig præstationsorientering hos elever.
- En svensk undersøgelse viste, at indførelsen af karakterer og nationale tests ikke blot førte til øget skolerelateret stress, men tilsyneladende også til fald i livskvalitet. Dog oplevede eleverne samtidig, at karakterer har stor praktisk og symbolsk betydning, hvorfor de opleves som vigtige og svære at undvære.
- En israelsk undersøgelse viste, at elever, som ud at elever som udelukkende modtog kommentarer som bedømmelse klarede sig markant bedre og havde højere motivation for læring end elever, der kun modtog karakterer, og også bedre end elever der både modtog karakterer og kommentarer
- Feed back hjælper eleverne med, hvordan de kan blive bedre, karakterer fungerer som konkrete pejlemærker i forhold til deres faglige niveau.

Fællesskaber og mestring

Gode relationer kan motivere eleverne til deltagelse, det samme kan oplevelse af at mestre noget fagligt såvel som fysisk, personligt og socialt. Det handler om at opleve at være og blive god til noget og få øje på, at man udvikler sig.

(Fra DLF's "Præstationskultur og trivsel i folkeskolen" med henvisning til Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge? af Noemi Katznelson og Anne Görlich (CEFU 2017))

Forslag til spørgsmål, I kan drøfte

- Karakterer og testresultater benyttes i mange sammenhænge, fx bruges de til at sige noget om kvaliteten i skolesystemet, i kommunen, på den enkelte skole mv. Når skolerne ved, at der i samfundet, hos beslutningstagerne og blandt forældrene er fokus på summative resultater, vil underviserne være tilbøjelige til også at have dette fokus. Hvad stiller vi op med det?
- Hvad kan forældre gøre for at reducere præstationspresset?
 - I hjemmet
 - I klassen og i dialogen med skolen
 - I skolebestyrelsen
- Hvordan kan vi have positive forventninger og høje faglige ambitioner uden at skabe præstationspres?
- Skal vi lære eleverne at håndtere presset, eller skal vi undgå pres?